

MA'RIFAT MASALASI JAMIYAT MA'NAVIY MUHIT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING MUHIM OMILI SIFATIDA

Parmonov Ulu'gbek Odiljon o'g'li.

Xalqaro Nordik Universiteti

Iqtisodiyot va Pedagogika fakulteti tyutori -tarbiyachi pedagog.

u.parmonov@nordicuniversity.org

99877 366 60 51

Annotatsiya: Ilmiy maqolani asosiy mazmuni Mamlakatimizni rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan Taraqqiyot strategiyasida belgilab berilgan ustuvor vazifalar O'zbekistonning yangi Renessansiga – yangi Uyg'onish davriga mustahkam poydevor bo'lishi, "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari" degan ulug'vor maqsad yotadi.

Abstract: The main content of the scientific article is that the priority tasks set out in the Development Strategy adopted for the development of our country should serve as a solid foundation for the new Renaissance of Uzbekistan - a new Renaissance, with the grand goal of "From national revival to national progress."

Kalit so'zlar: Strategiya, Yo'l xaritasi, Milliy yukalish, Milly tiklanish, Avlodlar uchrashuvi, Uzluksiz tarbiya, Oyina

Ma'naviyat hamisha, hamma zamonlarda, avvalo, inson kamolotiga, odamlar qalbida ezgu fazilatlarni rivojlantirishga xizmat qilib kelgan.

Eng muhimi, jamiyat hayotini yangi ezgu g'oyalar bilan boyitib, xalqning birdamligi va hamjihatligiga asoslangan yangi ma'naviy-ruhiy makonni yaratishda ma'naviyat katta kuch bo'la olgan. Aynan ana shu makon odamlar qalbi va ongida millatparvarlik, vatanparvarlik ruhini mustahkamlab, jamiyatni yuksak taraqqiyot yo'liga boshlaydigan yangi uyg'onish to'lqinlarini yuzaga keltirgan.

Davlatimiz rahbari ta'kidlaganidek, "O'zbekistonning yangi uyg'onish davrini yaratishga kirishar ekanmiz, har bir yurtdoshimizning qalbi va ongida ma'naviyat shu'lasi porlashi va u bizni ezgu ishlarga undab, yuksak mas'uliyat tuyg'usi bilan yashashga da'vat etib turishi zarur".

Jamiyatdagi ma'naviy yangilanishlar har bir insonni qalban-ruhan ezgu maqsadlar yo'lida birlashtirishga xizmat qiladi. Bu yo'lida milliy g'oya, milliy ma'naviyat har bir xalqning amaliy dasturiga aylanadi. Birlashgan jamiyat yuksak metin qoyadek sobit turadi, birlasholmagan jamiyat qumday sochilib ketishi mumkin. Har bir mamlakatni, avvalo, birlashgan fidoyilar yuksaltiradi! Yangi yilning dastlabki kunlari ana shunday oydin niyatlar bilan boshlandi. O'tayotgan kunlar hayotimizni har tomonlama tahlil qilishni taqoza etmoqda. Shukronalar bo'lsinki, bizning sarhisob qiladigan, xulosa chiqaradigan, ibrat oladigan qadriyatlarimiz etarli. Ayniqsa, keyingi yillar mustaqil yurtimiz tarixida alohida qayd etiladigan yorqin voqealarga boy bo'ldi.

Bugungi kunda "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari" degan ulug'vor maqsad kun tartibiga qo'yildi. Taraqqiyotning yangi davri talablari asosida mamlakatimizda amalga oshiriladigan eng muhim vazifalar belgilab olindi.

Mamlakatimizni rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan Taraqqiyot strategiyasida belgilab berilgan ustuvor vazifalar O'zbekistonning yangi Renessansiga – yangi Uyg'onish davriga mustahkam poydevor bo'lishi lozim. Ana shu ma'noda bundan bir yil muqaddam, aynan 19 yanvar` kuni O'zbekiston respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida bo'lib o'tgan Respublika Ma'naviyat va ma'rifat Kengashining ilk yig'ilishi mamlakatimiz taraqqiyotida yangi burilish davrini boshlab berganligini alohida ta'kidlamoq joiz. Unda ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish, bu borada davlat va jamoat tashkilotlari hamkorligini mustahkalash, Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazining muvofiqlashtiruvchi rolini kuchaytirish, sohada ilmiy yondashuvni keng joriy etish, ilg'or tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha aniq choralar belgilandi.

Mafkuraviy ishlar borasida davr talablarini o'zida mujassam etgan yo'nalishlar asosida qabul qilingan 2021-yil 26-martda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida", yana shu kuni "Ma'naviyat va ijodni qo'llab-quvvatlash maqsadli jamg'armasini tashkil etish to'g'risida" qarorlari, 2021-yil 3 iyunda

Vazirlar Mahkamasining “Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi huzuridagi Ijtimoiy ma'naviy tadqiqotlar instituti faoliyatini tashkil etish to'g'risida” gi qarori O'zbekistonda ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tizimli yo'lga qo'yish, muvofiqlashtirish borasida yangi yo'nalishni yaratishga asos bo'ldi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-martdagi “Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida” gi qarori asosida barcha vazirlik va idoralarda Ma'naviyat va ma'rifat kengashlari tuzildi. Mazkur kengashlar faoliyatini muvofiqlashtirib borish bo'yicha ikki tomonlama “Yo'l xarita”lari ishlab chiqilib, ma'naviy ma'rifiy ishlarning yangi tizimi amal qila boshladi.

Hech kimga sir emas, hozirgi globallashtirish davrida dunyo maydonida hamma sohalarda keskin kurash va raqobat tobora ayovsiz tus olmoqda. Ayrim davlatlar, siyosiy markazlar tomonidan boshqa mamlakatlarni o'z ta'sir doirasiga olish, ozodlik ruhini sindirish, mustaqilligini tizginlash, ayniqsa, yoshlarning ongu tafakkurini egallash orqali taraqqiyot va barqarorlik, milliy birlik va hamjihatlik ildizlariga bolta uruvchi manqurtlarga aylantirmoqda. Bu yo'lda havoyi yorliqlar yopishtirilgan yolg'on va puch da'volar asosida turli usul va vositalarni qo'llashga, juda katta kuch, mablag' va imkoniyatlar safarbar etilyapti.

Mana shunday murakkab sharoitda milliy o'zligiga ega bo'lmagan, ma'naviy hamjihatlikka erishmagan mamlakat moddiy va ma'naviy boyliklarini, eng yomoni, mustaqilligini boy berib qo'yishi hech gap emas. Bunga o'tmishdan ham, bugungi kunimizdan ham istagancha misollar keltirish mumkin. Ana shunday sharoitda targ'ibotning tezkor, zamonaviy usullaridan foydalanmasdan maqsadga erishishi qiyin. SHu ma'noda Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi qoshida “Oyina.uz” elektron portali tashkil etilib, Raqamli targ'ibot bo'limi faoliyati yo'lga qo'yildi va ular jadal faoliyat yuritmoqda.

Davlatimiz rahbari “Yangi O'zbekiston strategiyasi” asarida “...targ'ibot-tashviqot ishlarida aholining hududiy, kasbiy hamda yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda mutanosib, maqsadli va mazmunli yondashuvni joriy etish tartibini yaratish va uni amaliyotga qo'llash mexanizmini takomillashtirish” vazifasini

belgilab bergan edi. Albatta, maqsadga erishish uchun hududiy bo‘limlar zimmasiga yangi mas’uliyat va mazmun yuklanishi tabiiy. Ularning faoliyat samaradorligini oshirish maqsadida Markazning hududiy bo‘lim va bo‘linmalariga jami 303 ta (shundan hududiy bo‘limlarga 28 ta, tuman/shahar bo‘linmalariga 275 ta) qo‘shimcha shtat birligi ajratilib, mazkur shtat birliklari tegishli mutaxassislar bilan to‘ldirildi.

O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi, Respublika Ma’naviyat va ma’rifat markazi, O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi hamda O‘zbekiston Jurnalistlar ijodiy uyushmasining “Umumiy o‘rta ta’lim muassasalarida ijodiy-madaniy masalalar bo‘yicha targ‘ibotchi lavozimini joriy etish to‘g‘risida”gi Qo‘shma qarori qabul qilindi. Hududiy tanlov komissiyalari xulosasiga ko‘ra, 10 008 ta umumta’lim maktablariga ijodiy-madaniy masalalar bo‘yicha targ‘ibotchi tayinlandi. Ular uchun namunaviy dastur ishlab chiqildi. Shuningdek, Ta’lim muassasalaridagi tarbiyasi og‘ir o‘quvchilar hamda ularning ota-onalari bilan el-yurt hurmatiga sazovor faxriy avlod vakillari ishtirokida “Avlodlar uchrashuvi” loyihasi, “Bir mahallaga bir ziyoli ma’naviy homiy” hamda “Bir nuroniy – besh nafar yoshga murabbiy” tamoyillari asosida professor-o‘qituvchilar, ijodkor ziyolilar, ijtimoiy faol nuroniylarni jalb qilgan holda “mahallabay” ishlash tizimi yaratildi.

Milliy qadriyatlarimizni targ‘ib qilish, ularni mazmunan boyitib, zamonaviy imdjini yuksaltirish sohasidagi ishlar yurtimizdagi ma’naviy muhitning jozibadorligiga ijobiy ta’sir etmoqda. Respublika ekspertlar guruhi tomonidan hududlarda Respublika Ma’naviyat va ma’rifat kengashida belgilangan vazifalar hamda 2021- yilda sohaga oid normativ huquqiy hujjatlar ijrosini tashkil etishga ko‘maklashish maqsadida hududlarda seminar-treninglar hamda mahorat darslari tashkil qilindi.

Bugungi hayotning o‘zi bizdan yangicha fikrlashni, yangicha ishlashni talab qilmoqda. Afsuski, ko‘pincha biz ma’naviyat ishi deganda odamlarni to‘plab ma’ruza qilishni tushunamiz. Aslida-chi? Hayotimizning biror bir jabhasi, biror bir oni yo‘qki, u ma’naviyatsiz amalga oshiriladigan bo‘lsin. “Alohida ta’kidlab ko‘rsatmoqchimanki, – deb yozadi muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev

”Yangi O‘zbekiston strategiyasi“ kitobida, – agar kimki ma'naviyat masalasi, bu – faqat Ma'naviyat markazi yoki tegishli vazirlik va idoralarning ishi, deb o‘ylasa, katta xato qiladi. Bularning hammasi davlatimiz va jamiyatimizning, barcha rahbarlarimiz, bizning ishongan tog‘imiz bo‘lgan ilg‘or ziyolilarimiz, barcha-barchamizning eng asosiy va muhim vazifamizdir” Endi faqat hisobot uchun majlis o‘tkazish, auditoriyaning yosh xususiyatlari, xabardorlik darajasini, ma'naviy ehtiyojlarini hisobga olmagan holda, hammaga bir xil yondashish, tayyorgarlik ko‘rmasdan zerikarli ommaviy ma'ruzalar qilish davri o‘tdi. Tadbir o‘tkazaverib, odamlarni majlislardan bezdirib ham qo‘ydik. Uning qanday samara berayotgani bilan qiziqmadik.

Har bir rahbar ma'naviy-ma'rifiy ishlarni ziyoli-olimlar, fidoyi vatandoshlarimiz, jamoatchilik bilan hamkorlikda yo‘lga qo‘ygan bo‘lsa, o‘sha joyda jinoyatchilik, turli ekstremistik va terroristik oqimlarga adashib qo‘shilib qolish holatlari, milliy qadriyatlarga e'tiborsizlik, erta turmush qurish va oilaviy ajrim kabi salbiy holatlar kamaya boradi.

“Uzluksiz ma'naviy tarbiya kontseptsiyasi” asosiy harakatlantiruvchi kuchga aylanishi, bu borada kuch va mablag‘ni sira ayamasligimiz kerak.

Yaponiya, Janubiy Koreya, Singapur kabi davlatlar qanday qilib, nimaning hisobiga jahonning eng rivojlangan davlatlari qatoriga kirdi? Vaholanki, bu davlatlarning tabiiy qazilma boyliklari deyarli yo‘q. Barcha xom-ashyoni xorijdan sotib oladi. Demak, avvalo, yoshlar qalbida ulug‘ Vatanimizga, milliy g‘oyamiz, ma'naviyatimiz, milliy qadriyat va boy merosimiz, ona tilimiz, davlat ramzlarimizga nisbatan buyuk muhabbatni shakllantirishimiz zarur. Toki, vatanimizning ertangi kelajagi bo‘lgan har bir yosh yigit-qiz bu ulug‘ tushunchalarni mustaqillikni asraganday asray bilsin! Yoshlar buyuk qadriyatlarning himoyachisiga aylanishi kerak!

Biz bugungi kunda farzandlarimiz tarbiyasi, yoshlar kamoloti yo‘lida juda ko‘p ishlarni amalga oshiryapmiz. Lekin natija va samara hali qoniqarli emas. Tahlillarga ko‘ra, 60 foizdan ziyod ota-onalar farzandlariga etarli darajada to‘g‘ri tarbiya berishni bilmaydi. Ba'zi maktabgacha ta'lim muassasalari va umumta'lim

maktablarida esa tarbiya masalasiga e'tibor hamon past darajada qolmoqda. Ma'lumki, inson ma'naviyati o'zgarib turadi. Shunday ekan, ma'naviyat ishi biz uchun har kuni, har soatda, kerak bo'lsa, har nafasda shug'ullanishimiz lozim bo'lgan hayotiy muhim masalaga aylanishi kerak. Bu sohada kichkina, arzimagan ishdek tuyulgan holat ham ertaga katta muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Ma'naviyat sohasida biror bir ishni qilib bo'ldim, deb xotirjamlikka berilish yaramaydi. Mana shuni hammamiz yaxshi anglab olishimiz kerak.